

ריפוי בעיסוק, אז והיום / רחל סוויסה

כל תלמיד העומד בתחילת שנת הלימודים הראשונה עשוי להרגיש כי החומר כה רב שאין סיכוי להתגבר ולהצליח. על אחת כמה וכמה כשמדובר בלימודים בשפה שעדיין אינה שגורה, שהפעולה הטכנית הפשוטה לכאורה של רישום ההרצאות איטית מדי וכשמילים רבות פשוט אינן מוכרות. המורה לפסיכולוגיה תיבל את דיבורו בביטויי סלנג ושפה צבאית.....מזל גדול שהספר הנלווה (Hilgard הגרוע) היה באנגלית!

בספטמבר 1967 הגיע לאולפן מכתב עם רשימה ארוכה של אביזרים שיש להגיע אתם לבית הספר לריפוי בעיסוק, כגון זוויתן, סרגל T, עפרונות מסוגי קושי שונים, תיק ציור. לא כל-כך שונה מלימודי אומנות.

אכן, במשך שלוש השנים השקענו שעות רבות בלימוד של מלאכות. אני מעתיקה מגליון הציונים הסופי:

תפירה 40, עבודות יד שונות 30, עבודות יד קלות 15 (מה הבדל?), ציור 62, כבת 20, עבודות עץ 120 אצל המורה פרנק, יקה מקפיד מאד! שרטוט 20, עבודות מתכת 74 אצל עוד מורה יקה, אריגה 80, קרמיקה 70, כריכת ספרים 74, עבודות קנים 19, עבודות מוזאיקה 17, רקימה 64, הכנת סדים 27. אלה היו השעורים הפרונטליים, התלוו אליהם שעות אין ספור של עבודה עצמית לקידום כל פרויקט.

כלומר, תפיסת המקצוע באמת היתה של תעסוקה, שאפשר לרפא אנשים בעלי אבחנות שונות ע"י תעסוקה מותאמת. למיטב זכרוני אפילו לא הוספה המילה "משמעותית" לתעסוקה, אבל אולי איני זוכרת נכון.

כמובן שלמדנו כל מיני תחומי רפואה, אבל גריאטריה נעדרת מגליון הציונים, כמו גם שינויי דיור או טיפול תומך בחולים סופניים. אלה מקצועות שנולדו יותר מאוחר. מה שמדהים הוא מיעוט השעות התיאורטיות על ריפוי בעיסוק. הנה:

עקרונות רב"ע 28, עקרונות רב"ע עם חולי נפש 36, עקרונות רפ"ע עם חולים אורתופדיים 12 (!!!), שיקום 12 (!!!). לא שמענו על אינטגרציה סנסורית וגם Kielhofner ואחרים טרם הגו את התיאוריות שלהם.

אני שמחה מאד שהמקצוע התפתח, עלה על המסלול האקדמי, מבוקש והיום זוכה לרוב להערכה הראויה.

דרכי האישית

אחרי שסיימנו את לימודי התעודה, היה עלינו לתת שנת חובה במקום שביה"ס מצא/קבע לנו. ביקשתי וקיבלתי עבודה בביה"ח טלביה לחולי נפש שנסגר מאז. העבודה במחלקות הסגורות נראתה לי המעניינת ביותר, מעין גישה ישירה לתת המודע החשוף במצבים הפסיכוסטיים.

הבעיה היתה שהמרפאות בעיסוק (אז גברים לא למדו את המקצוע!) נועדו בעיקר להעסיק את החולים בעבודות יד במשך שעות רבות ביום.

אחרי שלוש שנים החלטתי שעלי ללמוד באוניברסיטה. בחרתי ביעוץ חינוכי ובסוציולוגיה. במקביל עבדתי בתוכנית הביטוח הלאומי שערך מחקר על טיפולי בית אצל קשישים. על אף אהבתי את הלימודים נשארתי נאמנה לריפוי בעיסוק. הן בשנים בחו"ל, והן אחרי שחזרנו ארצה, אז הצטרפתי לצוות טיפולי בית של הכללית ועבדתי בו שנים ארוכות.

תרומתי למקצוע היא כפולה: התמקצעתי בנושא של שינויי דיור והכנסתי את הריפוי בעיסוק לאגף הפליאטיבי של טיפולי בית בירושלים. שם יש לו עמדה מכובדת מאד.

כיום אני עובדת כמטפלת גוף-נפש עם שילוב של קרניו-סקראל ושיטות אחרות.